

Dr. Giesswein Sándor: Társadalmi problémák és keresztény világnézet. Budapest, 1907. A Szent István-Társulat kiadása. 176 lap, ára 1 kor. 50 fillér.

A hazai r. katolikusoknak ez a hatalmas irodalmi társulata a hitvédelmi füzeteknek olyan sorozatát adja ki, melyben a hitigazságoknak a tudomány vívmányaival való harmóniáját kívánja a művelt közönségnek bemutatni. Ebben a sorozatban jelent meg Giesswein Sándor „Társadalmi problémák . . .“ cz. fenti munkája.

Szerző a társadalmi problémát korunk uralkodó eszméjének tartja, mert ez foglalkoztatja ma elsősorban a bölcselőt és tudóst, a politikust és államférfiút, a művészt és író. Könyvecskéje megírásában szerzőt az a cél vezette, hogy rámutasson arra a nagy szerepre, melyre a mi gazdasági és politikai életünk jelen átalakuló krízisében az ideális áramlatok hivatva vannak. A modern gazdasági és politikai élet csatazajában mindinkább két zászló körül csoportosulnak a küzdő elemek és mindinkább ez a két jelszó szorítja ki a többieket: *materializmus* és *ideáлизм*. Az előbbi minden ideális törekvést elvet s csak az anyagiakat tartja a fejlődés processusában számbaveendő tényezőknél; a vallás, haza, erény stb. fogalmait az elavult dolgok közé sorozza, melyeket már csak a múzeumok őrizetére kell bízni. A másik az általános jóllét és kultúra terjedését és fejlődését a materializmustól megtagadott örök életű eszméktől elválaszthatatlannak tartja. Szerző az ideáлизм lelkes harczosa s munkáját azért írta, hogy a nemes ideáлизмé legyen a győzelem, hogy amaz örökéletű eszmék ne legyenek üres jelszók, hanem polgári és politikai tevékenységünk rugói és irányítói.

Giesswein, mint a „keresztény szociáлизм“ egyik vezéralakja, a keresztény szociologia alapelveit Krisztus urunk második főparancsát, tehát azt tűzi ki: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“. Mert ez a krisztusi parancs felülmulthatatlan egyszerűséggel fejezi ki a társadalmi rend egyensúlyának alapföltételét, hogy t. i. sem az egyénnek nem szabad a társadalom fölé helyezkednie (abszolút individualizmus), sem a társadalomnak nem szabad az egyéniséget felszívnia és elnyelnie (abszolút szociáлизм). Ez a keresztény igazság minden osztályérdek és osztályharcz fölött áll s mint az égi csillag, tisztán ragyog és tündöklök és az élet tengerén egyformán irányt ad mindenkinek.

Ezt az irányelvet érvényesíti szerző a következő társadalmi problémák fejtegetésében: Nemzetgazdaság és etika. A társadalmi fejlődés két főiránya. A kollektívizmus elmélet-

ben és gyakorlatban. A keresztyénség mint szociális tényező. Egyenlőség. Feminizmus. Munka. A művelődés problémája. — Ennek a nyolcz problémának a kifejtése a mű érdekes tartalma.

A szociálizmus főkérdésében, a kollektívizmus és kapitalizmus ütköző pontjában, szerző következőleg körvonalozza álláspontját. „Magában véve a keresztyénség se nem kollektívista, se nem a magánbirtoklás (individualizmus) feltétlen védelmezője. A keresztyénség egyrészt az emberben inhaerens vagyonszerzési hajlamot és képességet ethikai célok kitűzésével megneemesíti, annak túltengését korlátozza s a magánbirtoklással járó ethikai kötelezettségekre a leghathatósabb módon figyelmeztet, úgy hogy a keresztyén szellem vezérlete mellett a birtoklás egyesítheti magában a magán és közös birtoklás előnyeit és áldásait. Másrészt, ahol az a körülményeknek megfelel és magasratörő lelkeknek, a közös birtoklásnak legnemesebb motivumait és legtökéletesebb módozatait szolgáltatja. Csak egy dologgal nem fér meg az igazi keresztyén szellem, s ez a társadalmi igazságtalanság, akár a kollektívizmus, akár az individualizmus leple alatt történjék is meg“ (113. lap). „A keresztyénség gazdasági rendszert nem állít föl s szemében a társadalmi pozíció nem öncél, hanem csak eszköz számba megy; mégis a keresztyénség adja azt az ethikai alapot, a melyen a fizikai és biológiai különbség dacára az arányos egyenlőséget ki lehet és ki kell küzdeni“ (125. lap).

Ebből a néhány idézetből is kitűnik, hogy Giesswein könyve a keresztyénség szociális hivatását egészen véve helyesen fogja fel s az egyes társadalmi kérdésekben bölcsen és következetesen érvényesíti. Protestáns olvasó csak az ellen az eljárás ellen tehet kifogást, hogy szerző a keresztyénséget a római egyházzal azonosítja, de ez már régi és általános hibája a római katolikus íróknak. Ám azért a könyvet mint alapjában helyes felfogású, nyomon járó és szépen írott, korszerű és nagyon instruktív munkát melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

F.

Raffay Sándor: Jézus hasonlatai. A *Házi Kincstár* VIII. kötete, a M. P. I. T. kiadványa, 273 lap, ára nagyon csinos kötésben 2 korona.

Ez a szép kötésű és szép nyomású könyv a Raffay Sándor pozsonyi theol. tanár munkája és a mi Társaságunk kiadványa. Mert mi adtuk ki, nem bíráljuk, csak röviden bemutatjuk.